

سرشناسه	: امامی، نصرالله، ۱۳۷۸-
عنوان و پدیدآور	: درآمدی بر هرمنوتیک در ادبیات / نصرالله امامی.
مشخصات نشر	: اهواز: رسل، ۱۳۸۶.
مشخصات ظاهری	: ۹۵ ص: ۱۹×۱۹/۵، س.م (۱۱/۵×۱۸/۵)
شابک	: ۱۲۰۰۰ ریال: (۱۰رقمی) X-05-8049-964
شابک	: (۱۳رقمی) 3-05-8049-964-978
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابخانه: ص[۸۵]-۹۳.
موضوع	: هرمنوتیک.
موضوع	: ادبیات فارسی، تاریخ و نقد.
موضوع	: نقد ادبی.
روشنه‌ی کلک‌ره	: ۱۳۸۵ هـ.الف/۴۴۴۴۴۴۴۴
روشنه‌ی دیربی	: ۴/۴۴
شماره کتابخانه ملی	: ۴۵۲۶۶ - ۸۵ م

**درآمدی بر
هرمنوتیک در ادبیات**

دکتر نصرالله امامی

نشر زش

مجموعه‌ی نگاه کوتاه

♦ نظریه‌های ادبی

درآمدی بر هرمنوتیک در ادبیات
دکتر نصرالله امامی

گرافیک و طراحی جلد: سیاوش برادران

صفحه‌آرا: علی محمد کرامت

حروف‌نگار: زهرا عابدی

نوبت چاپ: اول / بهار ۱۳۸۶

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: عمران

شماره‌ی نشر: ۴۷

همه‌ی حقوق برای نشر ریش محفوظ است.

شابک: (۱۰ رقمی) X-۰۵-۸۰۴۹-۹۶۴

(۱۳ رقمی) ۳-۰۵-۸۰۴۹-۹۶۴-۹۷۸

نشر ریش - اهواز - خیابان حافظ - ساختمان کتاب‌فروشی رشد - طبقه‌ی سوم

تلفن ۲۲۱۶۳۷۵، نمابر: ۲۲۱۷۰۰۲ - پست الکترونیک: raseh@parsimail.com

فهرست:

۷	پیش گفتار
۹	بخش اول: تعاریف و نظریه‌ها
۱۴	پیشینه و سرچشمه‌های هرمنوتیک
۱۶	تأویل و تفسیر
۱۹	تأویل یا معرفت هرمنوتیکی
۲۱	هرمنوتیک در قرون وسطی
۲۴	هرمنوتیک در قرن نوزدهم
۲۶	طرح کلی نظریه‌ی تأویلی شلایرماخر
۲۸	دیلتای و بسط نظریه‌ی شلایرماخر
۳۰	نقد و ارزیابی هرمنوتیک سده‌ی نوزدهم
۳۲	هرمنوتیک سده‌ی بیستم و دیدگاه‌های نو
۳۳	هایدگر و هرمنوتیک هستی‌شناختی
۳۵	گادامر و فهم تاریخ محور
۳۸	هرش و معنای نهایی متن
۴۲	پل ریکور و روش‌شناسی هرمنوتیک

۴۳..... وینگشتاین و آمیزه‌ای از سنت و مدرنیته

۴۴..... ساخت‌شکنی و هرمنوتیک

۴۵..... هرمنوتیک در ترازوی نقادان

۴۷..... هرمنوتیک و نقد خواننده محور

۴۹..... مرگ نویسنده

۵۱..... متن خوانا و متن نویسا

بخش دوم: تأویل در فرهنگ اسلامی و ادبیات فارسی..... ۵۵

۵۵..... تأویل در فرهنگ اسلامی و ادبیات فارسی

۵۹..... تأویل و تفسیر به رأی

۶۲..... شیوه‌ی تأویل صوفیه

۶۳..... ملاحظات هرمنوتیکی در ادبیات فارسی

۶۵..... ناصر خسرو یادآور هرمنوتیک سنتی

۶۶..... مولانا در جست‌وجوی حقیقت

۶۸..... درخت زندگی و تأویل آن در کلام مولوی

۷۴..... حافظ و تفکر جزمیت‌گریز

۷۶..... تأویل در میراث نشر فارسی

۷۶..... رسائل اخوان الصفا

۷۷..... زمینه‌هایی تأویل در کلیله و دمنه

۷۹..... شیوه‌ی تأویل در کلیله و دمنه

۸۱..... داستان مرد غافل و شتر مست

یادداشت‌های بخش اول..... ۸۷

یادداشت‌های بخش دوم..... ۹۲

پیش‌گفتار

ادبیات در فرایند درک و بازتولید میراث‌های حال و گذشته، مدیون نگرش‌های هرمنوتیکی است. این نوشتار، تلاشی برای ساده‌سازی مفاهیم مرتبط با هرمنوتیک و نظریه‌های ادبی است. بی‌تردید این اثر مدیون تلاش همه‌ی مؤلفانی است که پیش از این جنبه‌هایی از هرمنوتیک را تبیین کرده‌اند. بخش دوم رساله شاید تا حدودی در ادبیات فارسی تازگی داشته باشد؛ با این همه هنوز سخن‌های بسیاری مطرح است که مجال طرح آن‌ها را در این مقال پیدا نکرده‌ام. به امید مجال و مقالی دیگر، آن‌ها را بر عهده‌ی آینده می‌گذارم. از دوست جوان و دانشمند، آقای دکتر قدرت قاسمی‌پور، عضو هیأت علمی گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه شهید چمران اهواز که در طرح بعضی از مباحث و دست‌یابی مؤلف به پاره‌ای منابع نگارنده را یاری‌های زیاد رسانده‌اند، سپاسگزارم.

ن. امامی

بهار ۱۳۸۵